بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/601
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: - * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:

* ނަން: ޢަލީ ޝަފީޢު * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހުވަދުމާގެ/ އދ. މަހިބަދޫ

* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A283518 * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: އަލިތަރި/ އދ. މަހިބަދޫ

* ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚު: 05 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1441 / 02 ޑިސެމްބަރު 2019 * ނިމުނު ތާރީޚު: 07 ރަޖަބު 1441 / 02 މާރިޗު 2020

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު ނަންބަރު: 14C-CA/94/2019
- ނިންމި ކޯޓު: އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މަހިބަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ހުކުމްދިން ތާރީޚު: 27 އޮކްޓޫބަރު 2019 * ނިމުނު ތާރީޚު: 27 އޮކްޓޫބަރު 2019
- މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު ފަނޑިޔާރު ހާޒިމް ބިލާލް

(ރިޔާސަތު)

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މަހިބަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14C-CA/94/2019 ކޯޓު އަމުރު އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި ހިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެ އަމުރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތަކީ އދ. މަހިބަދޫ/ ހުވަދުމާގެ، ޢަލީ ޝަފީޤު (އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A283518)އެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

-01 އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މަހިބަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14C-CA/94/2019 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެ އަމުރަކީ، 2019 ސެޕްޓެންބަރު 02 ވަނަ ދުވަހުގެ 20:30 ހާއިރު ((16އ) ގޮވައިގެން އދ. މަހިބަދޫ/ ހުވަދުމާގެ، ޢަލީ ޝަފީޤު "ވިލުތަރި އިން ކޮފީޝޮޕް" ގެސްޓްހައުސްގެ ކޮޓަރިއަކަށް ވަދެފައިވާ މައްސަލާގައި ޢަލީ ޝަފީޤު (އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A283518) ގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއިރު، ދެފަރާތުގެ ވާހަކަތަކާއި، ކުރީގެ ރިކޯޑުތަކާއި، މީހާގެ ބަލި ޙާލަތުތަކާއި، ވަކައިގެންވާ އެންމެހައި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބެލުމުން ޢަލީ ޝަފީޤު އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް ޤާނޫނަކަށް ޝަރީޢަތަށް ނުފެންނާތީ ޝަރުތުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމާފައިވާ އަމުރެއްކަން، އެ ކޯޓު އަމުރަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

-02 އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މަހިބަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14C-CA/94/2019 ކޯޓު އަމުރު އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ހިލާފަށްކަމަށްބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން 4 (ހަތަރެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެ ނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ.

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ:** އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މަހިބަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14C-CA/94/2019 ކޯޓު އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު

ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ޝަރުޢުވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ:** އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މަހިބަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14C-CA/94/2019 ކޯޓު އަމުރަކީ، ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 14 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށް ޝަރުޢުވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.
- **ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި "މަތީ މަޙްކަމާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް ދެއަށްވުރެ ދަށު މަޙްކަމާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ޝަރުޢުވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

03- އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މަހިބަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14C-CA/94/2019 ކޯޓު އަމުރަކާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކާއި، އެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުންނާއި، އިސްތިއުނާފު ކަށްދާ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ލިޔެކިޔުންތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާއިދުތަކަށް ބަލާއިރު، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

3.1- **ފުރަތަމަ ކަމަކީ:** ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލާގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތަށް ރިޕޯޓުކުރެވިފައިވަނީ، 2019 ސެޕްޓެންބަރު 02 ވަނަ ދުވަހުގެ 20:30 ހާއިރު (ނަން އުނިކުރެވިފައި) ގޮވައިގެން އދ. މަހިބަދޫ/ހުވަދުމާގެ، ހަމީ ޝަރީފް "ވިލުތަރި އިން މެރިޓިމްސް" ގެސްޓްހައުސްގެ ޓޮޕަރިއަކަށް ވަދެފައިވާ މައްސަލާގައި ހަމީ ޝަރީފް (އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A283518)ގެ ބަންދާހުރު ގޮތެއް ނިންމުމަށްބަލައި މެރިޓިމްސް ޓޫރިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅިއިރު، ދެ ފަރާތުގެ ވާހަކަތަކާއި، ކުރުގެ ރިޕޯޓެއާއި، މިނާގެ ބަލި ޚާލަތަކާއި، ވަޒަނުގެންނާ އެންމެގަޅު ކަންތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބެލުމުން ހަމީ ޝަރީފް އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ

ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ޝަރީޢަތަށް ނުފެންނާތީ ޝަރުޢީކުރުމަށްފަހު ބަންދުން ދޫކޮށްލެއްވުމާ އަމުރުކުރެއްވުން، އެ ކޯޓު އަމުރަށް ބަދަލުން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

3.2 ދެވަނަ ކަމަކީ: ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހެއްގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި ފަނޑިޔާރު ބަލަންޖެހޭ ސަބަބުތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016(ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާކަމާއި، އެ ސަބަބުތަކަކުން ސަބަބުތަކަށްޓަކައި ވެސް އެއްވެސް މީހަކާމެދު ޝަރީޢަތުން ޙުކުމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން އެ މީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ނުވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެންވާކަމާއި،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި އެއްގޮތަށް މީހަކު ބަންދުކުރުމުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށްސާބިތުވުމުން ކާމިޔާބުވުމުގެ ގޮތުން ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ނުރައްކާތެރިކަމާއި އަދި އެކުށް ތަބީޢަތުގެ ހުރި އުނދަގޫތަކުގެ މިންވަރަކާއި، އެކަމުގައި ހިމެނޭ މީހުންގެ އަދަދަކާއި، ކުށުގެ ޖިބިއަތަކާއި، ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނާއި، އެ ކުށަކީ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބަކާއި، ޝަރުޢުކުރުމުން މީހާ ފިލައި ރައްކާވުމުގެ ބިރު އޮތް ހުރި މިންވަރަކަށް ކަމާއި، އަދި ހެކިތަކާއި ކުޅު ހެކިތައް ނައްތާލުމުގެ ބިރު އޮތް ހުރި މިންވަރަކަށްކަމާއި ތަޙުޤީޤަށް ހުރަސްއެޅޭ ވަޒަންކުރަންޖެހޭނެކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި،

ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުންގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރުން އެދޭ ބަންދާމެދު 4 ގޮތަކަށް ނިންމިދާނެކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާލުމުން އެނގޭކަމާއި، ބަޔާންވެދިޔަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ 4 ގޮތަކީ:

1- އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުން

2- އެއްވެސް ޝަރުޠެއް ނެތި ދޫކޮށްލުން

3- އޭނާ ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުން

4- އޭނާ ޝަރުޠުތަކާއިއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަކާއި،

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ދަށުން މިހާރު ބަންދުކުރުމަށް ނިންމާ ނިންމުމުގައި ގާބަންދު ނުކުރެވޭނެކަން އެނގެން ހުންނަކަމާއި، ފިއިދިނުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ އުސޫލުތަކަށްބަލައިގެން، ކުރެއްވި ހުކުމުގައި ބަންދުކުރަނޑާ މިހާ ގޮތުގައި ބަންދުކުރުމަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރުވާން ކަށަވަރުނުކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/142 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެން ހުންނަކަމާއި،

ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ ބަންދާބެހޭ ގޮތުން ނިންމަން ހުށަހެޅުމުން އޭނާގެ ބަންދާބެހޭ އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ގޮތަކަށް ކުށެއްގެތުހުމަތުގައި ނިންމުމުގައި އެދިފައިވާ ވަގުތަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ބާވަތާއި، ކުށުގެ ކުޑަ ބޮޑުމިނާއި، ކުށް ކޮށްފައިވާ ގޮތާއި، ކުށްކުރުމުގައި ހިއްސާވިވަރު ހިމެނޭހެން އެކަމާއި، ދެކޮޅަށް ހުރި ހެކި ހުރިވަރާއި، އޭނާގެ ކުށުގެ ރެކޯޑާއި، ކުޑަކަން ޕްރޮސީޖަރުގައި ވަލުވެރިޔާގެ ޙަޤީޤަތްކަމުގައި ބަލަހައްޓަންވާނޭކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގޭކަމާއި،

ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ މީހާގެ ބަންދާބެހޭ ގޮތުން ނިންމުމުގައި، އެނާއަށް ނިސްބަތްކުރެވޭ ކުށް ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ދިރާސާކުރެވޭ ހުރި ހެކިވެރިކަން، އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލެވިފައިވާނަމަ އޭ މައްސަލައިގެ ހުރި ޤާނޫނީ ގޮތުން ނުވަތަ ހެކިވެރިކަން ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް މީހާ ބޭރުވުމުގެ ނުރައްކާ ނުވަތަ މަސައްކަތް ކުރެވިދާނެކަން، ކޮށްފާނެ ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ކަމަކަށް، ނުވަތަ ފިރާއިހަލާކަމަށް، ނުވަތަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާކުރުން ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ބެލެވޭ އެކަށީގެންވާ ފަދަ ސަބަބުތަކެއް ލިބިފައިވާނަމަ، އޭނާގެ މައްސަލަ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ފަރާތުން އަމުރުކުރެވިދާނޭކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން އެނގެން ހުންނަކަމާއި،

3.3- ތިންވަނަ ކަމަށް: އދ.މަހިބަދޫ/ ހުވަދުމާގެ، އަދި ޝަފީޤުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާ ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ޚާއްޞަ އުޞޫލުން ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކުގެތެރޭގައި ހިމެނޭ ކުޑަކުދިންނަށް ނުރައްކާތެރިވެދާނެ ފަރާތް މީހުންގެ ކިބައިން އެކުދިން ރައްކާތެރިކޮށް، އެކަމުގައި ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުން، ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ބަންދުގައި ބޭއްވުން ހިމެނިފައިވާކަމާއި، އެހެންކަމުން އަދި ޝަފީޤުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ތަބީޢަތާއި މި މައްސަލައިގައި އަދި ޝަފީޤުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ލިބިފައިވާ ހެކި ފެނޭގެ މައްސަލާއި އަދި އެފަދަ ކުށްތަކުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތްތައް ބަންދުގައި ބޭއްވުމަކީ ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޞޫލެއްކަން ބަލާއިރު، މިފަދަ ތުހުމަތުތަކެއްގައިވާ ފަރާތްތައް މުޖުތަމަޢުގެ ތެރެއިން ނުކުމެވޭފަދަ ގޮތަކަށް ދޫކޮށްލައި ހުރުމަކީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި ކަމެއްކަމަށް ބަލަންޖެހޭކަމެވެ.

3.4- ހަތަރުވަނަ ކަމަށް: ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާ ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގައިވާ ގޮތުން، މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން، ހަނިކުރެވޭ ޙައްޤާއި، ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި ބަންދުން މިނިވަންވުމުގެ ޙައްޤު ހަނިކުރުން، ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހިރާސްތުގައިބާއްވާކަން އެޤާނޫނުގެ 26، 27 އަދި 28 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާލުމުން އެނގޭކަމާއި، މިޤާނޫނުގެ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ 28 ވަނަ މާއްދާގައިވާގޮތުން، މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ބަލައި، އަދި ހުރި ޤަރީނާތަކުން ނުވަތަ ހެކިބަސް ދަލީލުހުރި މިހާރަކު ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރިމަތިވާކަމަށް ބަލައި، ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާއާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބޭއްވުމަށް އަމުރުކުރުމަށް ފަސޭހަކަން މަގުފަހިކޮށްދީފައިވާކަމާއި، އެ ބާރު އެކިވަރަކަށް އެ ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަކަށްދާކަމާއި ހިރާސްތުގައިބާއްވާކަން

އުސޫލަކާއި، ބޭނުންވިޔަސް ޤާނޫނުގައި ބައްޔާންކޮށްފައިވާ ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކާއި އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރަން ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާއާއި 31 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން އާއި އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަމަލުކުރަންޖެހޭކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އިސްވެ ބަޔާންވުނު 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ އިބާރާތަށް ބަލާއިރު، "މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރާ ތަޙުޤީޤުތަކާ މިސާލަކަށް، މި ޤާނޫނުން ލިބިދޭ ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކާއި އަމަލުކުރުމުގައި، ފުލުހުންނަށް ފިޔަވަޅުއެޅުމުގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއް ކުރިމަތިވާ ތަޙުޤީޤުތަކުގައި ހަރުދަނާކުރުމަށް މީހާ ތަފްޞީލުގެ މަޢުލޫމާތާއި ޝަރީޢަތުގެ މަޢުލޫމާތު ހިފެހެއްޓުން، ބަންދުގައި ދެމެހެއްޓުމުގެ އަމުރު ހޯދުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް، ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިދިނުން އެދި، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސްއަށް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ބަދަލުގައި އެދިވަޑައިގަތުމެވެ." މިހެން ބަޔާންކުރެވިފައިވާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން އަމަލުކުރާ މައްސަލަތަކުގައި، ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާ ސިލްސިލާ، ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ސިލްސިލާ ހިނގަމުން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ބޭނުންވާނަމަ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)، (ބ) އަދި (ޅ) ގެ ދަށުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގައި އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ މައްސަލައިގެ ހެކި ފޮރުވުމަށް ނުވަތަ ހެކިބަސް ދޫކުރާ މީހަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް ނުވަތަ ހެކިބަސް ދޫކުރުމަށް މީހަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް މަސައްކަތްކޮށްފާނެކަމަށް ބެލެވުމުގައި ޝަރީޢަތަށްކަށަވަރުވާނަމަ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1)، (2)، (3) ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ ގޮތުން މައްސަލައިގައި ލިބިފައިވާ އަދި ލިބެންހުރި ހެކިތަކަށް ބަލައިގެން، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ބަދު ނުފޫޒުފޯރުވުން ހެކިތައް ހެކިދޭން ނުވަތަ ނުފޫޒުކުރުން ބަލަންވާނެކަމާއި، މައްސަލައިގެ ހެކިބަސް ދޫކުރާ މީހުންނާއި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ ގުޅުން އޮތް މިންވަރާއި، ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިޙްތިމާލު އެއީ މިންވަރަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަމާއި، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ އިޖުތިމާޢީ ފުދިފައިވާކަން ނުވަތަ ނުފޫޒުކަން ބަލަން ވާނެކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި،

އާންމު އުސޫލުތަކުގެ ބާބުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޤްޞަދުތަކަށް ބާޠިލުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކެއް ބަޔާންކުރު ކުރެވިފައިވާއިރު، ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ބޭނުންނަމަ، އެ އިޖުރާއާތު ފުލުހުންނަން ބޭނުންކުރެވޭނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބުނާގޮތުގެ މަތިން، އެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އިޖުރާއާތު ތަކުގެ ދަށުންކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

3.5- **ފަސްވަނަ ކަމަކީ:** ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން މީހަކު ބަންދުކުރުމުގައި، ޝައްކުކުރެވޭ ކުށުގެ ނުރައްކާތެރިކަން އޮތް މިންވަރަކާއި، އަދި އެބާރުސާ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ހުރި ކުރާ މިންވަރުގެ ގޮންޖެހުން ތަކެއްތޯއާއި، އެކަމުގައި ހިމެނޭ މީހުންގެ އަދަދަކީ ކޮބައިކަމާއި، ކުށުގެ ޖަރީމާއަކީ ކޮބައިކަމާއި، ކުށުގެ ކުޑަބޮޑު މިނަކީ ކޮބައިކަމާއި، އެކުރަން ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބަކީ ކޮބައިކަމާއި، ޝައްކުކުރެވޭ މީހާ ފިލާފާނެ ކަމުގެ ބިރު އޮތީ ކިހާވަރަކަށްކަމާއި، އަދި ހެކިތަކާއި ހެކިތައް ނައްތާލުމުގެ ބިރު އޮތް ކިހާ ވަރަކަށްކަން ފުލުހުން ވަޒަންކުރަންޖެހޭނެކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގެ ޤަރާރުކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، ކުށެއްގެ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ބަންދުކުރުވިފައިވާ މީހާގެ ބަންދުކުރަން ގޮތް [illegible] ފުލުހުންގެ ކުރިމަތިން [illegible] މިހާރު މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވެދާނެ މީހެއްކަމަށް ފުލުހުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރިކަމުގެ [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/260 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަތަކީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި

ރައްކާތެރިކަމަށް ނުރައްކާހުރި މައްސަލަތަކެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީއާއި، އަލީ ޝަރީފް އަކީ އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާއާއި، އެ ކުއްޖާ މި ވާހަކަތައް ކިޔައިދީފައިވާ ފަރާތްތަކާއި ގޮތުގެމަތުން އޮތް ފަރާތްތަކުންކަމާއި، އަލީ ޝަރީފުގެ ފަރާތުން އެ ފަރާތްތަކަށް ނުފޫޒު ފުރުޞަތު އިހުމާލު އޮންނާނެކަން އެނގޭކަމާއި، އެގޮތުން އަލީ ޝަރީފުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ ބާވަތައް ބަލައި އަލީ ޝަރީފް ބަންދުން ދޫކުރުމަކީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއްކަމުގައިވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަމަށް ބަލަންޖެހޭކަމަށެވެ.

3.6- ހަވަނަ ކަމަކީ: އިސްވެ ބަޔާންކުރި ސަބަބުތަކުގެ އަލީގައި ބެލުމުން، މި މައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން އިއްތިފާޤުވެސް އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14C-CA/94/2019 ކޯޓު އަމުރަކަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭނޭކަމަށް، އެހެންނަމަވެސް ޢދ. މަހިބަދޫ/ ހުވަދުމާގެ، އަލީ ޝަރީފުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ މައްސަލައާ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއްކަމުން، އަލީ ޝަރީފުގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމަވަންޖެހޭނީ މައްސަލަ ބައްލަވާ ކޯޓުން، މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަނޑިޔާރުކަމަށާއި، އަލީ ޝަރީފުގެ ބަންދާމެދު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވިނަމަވެސް، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމުގެ އަލީގައި އަލީ ޝަރީފުގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅާދެއްވަންޖެހޭ ކަމުގައެވެ.

ހުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ ބާރުންކުރިމަތިވާ ކަންކަން އެގޮތުން ހުކުމުން އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 14C-CA/94/2019 ކޯޓު އަމުރުގައި ޢދ. މަހިބަދޫ/ ހުވަދުމާގެ، އަލީ ޝަރީފް ޝަރުޠުތަކެއްނުލާ ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުން ބާތިލުކޮށް، އަލީ ޝަރީފް ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އަރިއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވިނަމަވެސް، މި ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ

ކަންކަމުގެ އަލީގައި ހދ. ހަނިމާދޫ/ ހުވަދުމާގެ، ޢަލީ ޝަފީޤު (އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A283518)ގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭނެކަމުގައި، މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކުރީމެވެ.